

57^e Jaargang

Donderdag 10 februari 2022

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk
Kerkelijk actueel
Voor de jeugd Sprekend verleden

En gij zult ze uw kinderen inscherpen

(Deuteronomium 6:6-9)

De bekende anglicaanse bisschop J.C. Ryle (1816-1900) heeft een heel leerzaam boekje geschreven met de titel 'De plichten der ouders'. In dat boekje geeft Ryle aan hoe kinderen bij Gods Woord moeten worden opgevoed. En dan wijst hij ook op het belang van een goed voorbeeld. En hoe verwoestend het is als ouders Bijbelse dingen zeggen, maar er zelf niet naar leven. Hij aarzelt niet om te zeggen dat ouders dan met hun mond de weg naar de hemel wijzen, maar met hun hand de weg naar de hel... En zo wordt op een indringende wijze onderstreept hoe Mozes de woorden uit bovenstaande tekst bedoelt.

De woorden van de tekst zijn genomen uit de laatste rede die Mozes voor het volk Israël heeft gehouden. Er kwam een einde aan de woestijnreis. En zoals we weten kwam daarmee ook een einde aan het leven van Mozes. Want hij mocht niet mee het beloofde land in.

En in zijn laatste toespraak herhaalt Mozes nog eens de Tien Geboden van de Heere. Daarom wordt dit boek ook Deuteronomium genoemd. Letterlijk betekent dat: Tweede Wet. Vrij vertaald: herhaling van de wet. En door die herhaling wil hij Gods geboden als het ware in het hart van de Israëlieten kerven.

In die toespraak geeft hij aan dat de wet van God door ouders in kinderharten moet worden gekerfd. Hij geeft ze de opdracht mee: gij zult de woorden uw kinderen inscherpen. Door er veel over te spreken, en bij herhaling dezelfde dingen te zeggen. En dan bedoelt Mozes niet dat je altijd en alleen maar over de dingen van Gods Woord moet spreken en dat elk ander onderwerp vermeden moet worden. Wij hebben ook dingen te doen in het maatschappelijke en sociale leven.

Maar hij bedoelt dat ouders en andere opvoeders gelegenheid moeten zoeken om over de Heere en Zijn dienst te spreken. 's Morgens bij het ontbijt, 's middags onder het drinken van een kopje thee, 's avonds onder de maaltijd enzovoorts.

En dan lezen we die merkwaardige woorden: *Ook zult gij ze tot een teken binden op uw hand, en zij zullen u tot voorhoofdspannen zijn tussen uw ogen. En gij zult ze op de posten van uw huis, en aan uw poorten schrijven.*

U weet wellicht dat de Joden deze woorden heel letterlijk hebben toegepast. Zij dragen bij de gebeden Tefilin, ofwel gebedsriemen, met daaraan gebedsdoosjes waarin papiertjes zitten met de woorden uit Deuteronomium 6. Datzelfde doen ze op hun voorhoofd en ook hebben ze een kokertje met die tekst aan hun deurpost bevestigd, de zogenaamde Mezoe-

za. Hoewel we niet tegen symboliek hoeven te zijn, moeten we hier toch wel de nodige kanttekeningen bij plaatsen. Want we kunnen een Bijbeltekst in onze hand hebben, je kunt zelfs de hele Bijbel in je hand hebben, en toch een hart vol van ongerechtigheid en een hoofd vol van goddeloosheid.

De bedoeling is geestelijk. De opvoeding moet doordrenkt zijn van de vreze des HEEREN. Ouders moeten ervan doordrongen zijn dat de opvoeding in het teken van de eeuwigheid staat. Een vader die nooit met zijn kinderen over de geestelijke dingen spreekt, die verloochent zijn doopbelofte. Een moeder die haar kinderen nooit liefdevol waarschuwt, die doet tekort aan het ja-woord wat ze gegeven heeft. En dat geldt in nog veel grotere mate als onze handel en wandel haaks staan op onze kerkgang. Om het met bisschop Ryle te zeggen: dan wijzen we met onze woorden de weg naar de hemel, maar met onze daden de weg naar de hel. En een slecht voorbeeld breekt alle goede woorden af.

Ik hoorde het eens een onverschillige man zeggen -en die woorden sneden diep in mijn ziel: 'Mijn vader heeft mij leren bidden, maar hij heeft mij ook leren vloeken...' Aangrijpend!

Ouders, praat met uw kinderen, maar dan in positieve zin. Niet negatief over die ouderling en niet schelden op die dominee, want dat werkt desastreus. Grootouders, prijs de dienst van de Heere toch aan. Als je voor jezelf de noodzaak hebt leren zien van de waarachtige bekering, dan zie je ze toch ook voor je kinderen? Als je iets hebt moeten inleven van de diepe ernst van ons leven, en van het aangrijpende van de dood, dan zoek je voor je kleinkinderen toch het eeuwige leven?

En laten we dat ernstige woord uit Ezechiël niet vergeten, dat nogal eens op ambtsdragers wordt toegepast, en terecht. Maar we mogen het breder trekken, naar een ieder die een taak heeft in de opvoeding. Ouders, zondagsschoolpersoneel, onderwijzers. De Heere zegt: Ik zal het bloed van uw handen eisen. Wie dat ernstig neemt, zal Gods genade dringend nodig hebben. Om te voldoen aan de opdracht, maar ook om vergeving te ontvangen over datgene waar in tekort geschoten is.

En wat is het dan ook een troost dat David -ook niet bepaald een voorbeeldige vader- dan mag zeggen dat, hoewel zijn huis also niet is bij God, God hem een eeuwig verbond heeft gesteld.

Barendrecht, ds. M.A. Kempeneers

Dankbaar en blij

Je leest het nog weleens op een geboortekaartje: 'Dankbaar en blij zijn we met de geboorte van...' Maar op wie die dankbaarheid is gericht, wordt niet vermeld. Dat kom je natuurlijk in de wereld volop tegen. Dat God vergeten wordt. Maar je komt het ook onder kerkmensen tegen. Een algemeen dankbaar gevoel vanwege de geboorte of een huwelijk of een jubileum of wat het ook is. Dankbaar... Maar de Heere wordt er niet bij betrokken. Dat laat zien dat veel mensen genoeg hebben aan de zegeningen. Maar de Zegenaar vergeten te danken. Maar als God de zegeningen intrekt, dan blijft er van hun dankbaarheid ook niets meer over. Ook bij Jona is dat zo.

In één nacht groeide er een boom, met grote bladeren.

Dat kan niet, zo zeggen de Schriftcritici. Net zomin als het kan dat Jona in de vis heeft gezeten. Dat is onmogelijk. Maar wat als je nu echt gelooft in God? Zoals de geloofsbelijdenis dat zegt: *Ik geloof in God, den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde!* En als de Schrift er nu in Genesis 1 van getuigt dat deze almachtige Schepper op de derde dag de wereld vol zette met bomen, en planten en kruiden. Dan kun je ook wel geloven dat de Heere één zo'n boom in een nacht kon scheppen. Want Hij spreekt en het is er. Hij gebiedt en het staat er.

En God, de HEERE, beschikte een wonderboom... En Jona is blij. Waarmee? Met de Heere, dat Hij ondanks Jona's opstand en boosheid toch nog in gunst aan hem gedenken wil? Nee.

Jona geniet van de gave, maar hoe hij over de Gever denkt, daar lezen we niet van. Dat gebeurt al snel bij de mens. Dat we wel de zegeningen aanvaarden, maar niet bij de Alzegenaar uitkomen. Maar wat is dat gevaarlijk. Want dan dagen we de Heere uit om die zegeningen in te trekken. We zien het hier bij Jona. *Maar God beschikte een worm*

Dat woord komt nogal eens voor in het boek Jona. De Heere beschikte een storm. En de Heere beschikte die vis. Hij

beschikte de wonderboom en Hij beschikte die worm. En Hij beschikte ook de oostenwind. De Heere beschikt overal over. Niet alleen over het grote. Over de storm en over de vis. Maar ook over die worm.

Zullen we dat blijven beseffen? Ook als straks alles weer mag gaan uitlopen. Als de bollen weer boven de grond komen, en als de knoppen aan de bomen weer gaan opzwellen. Als de vogeltjes hun nestjes maken. Dat is Gods beschikkende hand. En het zijn allemaal scheppingswonderen. Hij beschikt er over. En daarin wil de Heere Jona gaan onderwijzen. Dat Hij beschikt over die worm. En als die aan de boom gaat knagen, dan sterft die boom.

En wij krijgen ook onderwijs. Want er wordt veel geknaagd in en aan het leven van de mens. Aan ons levensgeluk. Wat kan er geknaagd worden aan het huwelijksgeluk. Wat kan er geknaagd worden aan onze gezondheid. Aan ons maatschappelijke en financiële leven. De psalm zegt *Helaas, het best van onze beste dagen Baart dikwijls smart, geeft dikwijls stof tot klagen; Daar zorg, verdriet en jammerlijke plagen Steeds, beurt om beurt, de matte ziel doorknagen.* En die wormen zijn er ook in het geestelijke leven. Wat is er veel verdriet in het leven van Gods kinderen vanwege die knagende wormen van de zonde. Zodat alle genieting en alle vreugd en alle leven er uit gaat.

En dan lezen we Jona's reactie. Jona zat te wachten op de ondergang van Ninevé en de dood van al die mensen. Maar nu wordt de zaak omgedraaid. Nu strekt de dood zijn klauwen naar Jona uit. De dood komt, maar niet voor Ninevé, maar voor Jona. Maar zoals Jona nu is, zo kan hij niet sterven. Want als de vrucht van het leven weg is. Als alles verdord is, en de dood komt er aan, dan kan ook Gods Kerk de eeuwigheid niet aandoen.

Maar, de Heere laat niet varen het werk van Zijn handen. Hij laat Jona daar niet zitten. Als de Heere het ene wegneemt, dan doet Hij dat met het doel om er iets anders voor te geven. Iets van nog grotere waarde, en met een vastere grond. Dat komt volgende keer DV.

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Kanselboodschap (3)

Wat heeft de kanselboodschap van 1953 ons te zeggen? In De Wekker van datzelfde jaar bekleemtoonde prof. G. Wisse een zestal zaken, zo zagen we de vorige keer. Deze hebben vandaag hun zeggingskracht nog niet verloren. Om maar met zijn laatste punt te beginnen: *"ouderen hebben de roeping jongeren op te heffen, liefelijk te vermanen, te leiden, te helpen strijden en voorbeelden trachten te zijn van een leven naar Gods Woord."*

Dat roept de vraag op: wie is tot deze dingen bekwaam? Maar drijven onze onmogelijkheden dan ook uit naar de troon van Gods genade? God Zelf onderstreept in Zijn Woord echter dat ouderen -en zo ook ouders, opvoeders en ambtsdragers- geroepen zijn om levende voorbeelden te zijn. Is het hun hoge roeping om Christus gelijkvormig te worden. En wat betekent dat zoal concreet?

- Een voorbeeld in **zachtmoedigheid**: *"En leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart. (Mattheüs 11:29)"*
- Een voorbeeld in **nederigheid**: *"Want wie is meerder: die aanzit of die dient? Is het niet die aanzit? Maar Ik ben in het midden van u als een die dient. (Lukas 22:27)"*
- Een voorbeeld in **het niet bij de wereld te horen**: *"Zij zijn niet van de wereld, gelijkterwijs Ik van de wereld niet ben. (Johannes 17:16)"*
- Een voorbeeld in **zelfverloochening**: *"Want ook Christus heeft Zichzelf niet behaagd, maar gelijk geschreven is: De smadingen dergenen die U smaden, zijn op Mij gevallen. (Romeinen 15:3)"*
- Een voorbeeld in **liefde**: *"En wandelt in de liefde, gelijkterwijs ook Christus ons liefgehad heeft. (Efeze 5:2)"*
- Een voorbeeld in het **vergeven van onrecht**: *"Verdragende elk-*

ander en vergevende de een den ander, zo iemand tegen iemand enige klacht heeft; gelijkterwijs als Christus u vergeven heeft, doet ook gij alzo. (Kolossenzen 3:13)"

- Een voorbeeld in **heiligheid**: *"Maar gelijk Hij, Die u geroepen heeft, heilig is, zo wordt ook gijzelf heilig in al uw wandel; daarom dat er geschreven is: Zijt heilig, want Ik ben heilig. (1 Petrus 1:15-16)"*
- Een voorbeeld in **rechtvaardigheid**: *"Die zegt, dat hij in Hem blijft, die moet ook zelf alzo wandelen, gelijk Hij gewandeld heeft. (1 Joh. 2:6)"*
- Een voorbeeld in **reinheid**: *"Want een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is. (1 Johannes 3:3)"*

Terug naar het punt in de kanselboodschap waarin ouderen worden gewezen op hun roeping om voor jongeren voorbeelden te zijn van een leven naar Gods Woord. Hoe staat het daarmee onder ons? Zijn er in deze Coronacrisis in onze gemeenten steeds ouderen die te midden van alle verwarring en verdeeldheid niet alleen hun knieën buigen en handen vouwen, maar ook hun mond openen om te vertellen Wie de Heere voor hen is, hoe Hij in alles onderwijst, zorgt, beschermt en onderhoudt? Zeker, ze zijn er. En ze zullen er zijn. Die het geheim kennen van Psalm 59 vers 10: *"'k zal, omdat G' in bange dagen mijn toevlucht waart, van U gewagen; van U, mijn sterkte, zij mijn zang en snarenspeel, mijn leven lang. Ik heb in nood, aan God verbonden, in Hem mijn hoog vertrek gevonden; in God, wiens goedertierenheid, Zich over mij heeft uitgebreid."* En zitten we hier dan niet op de juiste toonhoogte om jongeren op te heffen, liefelijk te vermanen, te leiden, te helpen strijden en voorbeelden trachten te zijn van een leven naar Gods Woord?

Onderzoek

Dat gaat samen met een blijvend onderzoek van de Schriften. Zoals Lucas in het boek Handelingen beschrijft dat die te Berea het Woord ontvingen met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzo waren. Wat is het nodig dat ook vandaag de dag de oudere generatie de jongere voorgaat in een leven bij en uit Gods Woord. Dat dit Woord dagelijks een lamp is voor de voet en een licht op het pad.

Het is een goede zaak dat jongeren veel vragen hebben -en ook stellen- waarom we thuis en in de kerk de dingen doen zoals we die doen. Waarom zingen we alleen Psalmen in de eredienst? Waarom gebruiken we deze Bijbelvertaling? Waarom komen we als gemeente twee keer samen op zondag? Waarom is de zelfbeproeving voor het Heilig Avondmaal iedere keer nodig? Vragen te over. Kunnen de jongeren bij ons terecht voor eerlijke en Bijbelse antwoorden? Het is alweer een tijdje geleden dat ik een jubileumboek in handen kreeg van een gemeente die een omslag heeft doorgemaakt van een gemeente waarin de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking klonk naar een gemeente die zichzelf nu graag 'open en evangelisch' noemt. Hoe is dat gebeurd? Van de ene op de andere dag? Nee. Maar toen de oudere generatie in korte tijd wegviel, wisten de jongeren geen antwoorden op allerlei vragen. Daar had men nooit echt met elkaar over gesproken bij een open Bijbel...

Ds. W.L. van der Staaij

Theodorus Avinck-20

De geestelijke en vriendelijke ontvangst van de ziel door Christus.

En Ik zal met hem avondmaal houden, en hij met Mij.

Omgang met elkaar

Het beeld van een maaltijd wordt gebruikt om de gemeenschap met Jezus en het genieten van Zijn zalige genadeweldaden aan te duiden. Maaltijden worden vaak gebruikt met vrienden. Vrienden bezoeken elkaar. Jezus openbaart Zich, Hij bezoekt de ziel en de ziel verlangt in Gods huis te zijn om daar Jezus te ontmoeten. Vrienden spreken aan de maaltijd met elkaar. Jezus spreekt met de ziel door Woord en Geest. De ziel legt alle noden en zorgen aan de Heere voor. Vrienden vertellen aan de maaltijd hun geheimen. De ziel mag de verborgenheden van Gods Koninkrijk verstaan en de ziel maakt haar geheimen aan Jezus bekend.

Gastvrij ontvangen

Christus zet Zijn eigen lichaam voor. Hij is immers het Brood des levens. Gods kinderen krijgen zielenvoedsel. De Heere geeft de geloofshand om te eten. Genadeweldaden worden gegeven: verzoening, vrede, de Geest van verlichting en vernieuwing en de aanneming tot kinderen. Nu en dan worden Gods kinderen op een bijzondere manier verkwikt onder de bediening van Woord en sacramenten. De Geest getuigt dan met hun geest dat zij kinderen van God zijn. Soms laat de Heere op een bijzondere manier merken dat Hij vlakbij de Zijnen is. Soms wordt de liefde van Christus sterk ervaren. Rutherford zei daarvan: "Heere, houd uw liefde wat in, want de leren zak zou barsten." De Heere sterkt in moeilijke omstandigheden met de woorden: Ik ben uw Heil. Dat geeft moed. De Heere stelt ook in de ruimte. Op bijzondere tijden geeft de Heere bijzondere genade. Dat gebeurt niet altijd, dan zou Gods kind van gevoelige genade zijn Christus maken. Gods kind mag bij het Avondmaal geven wat Christus eerst gegeven heeft: ootmoed, boetvaardigheid, geloof, liefde, blijdschap, sterkte, dapperheid, oprechtheid en heiligheid.

Genoegen in elkaar

Als Jezus en de ziel samen een maaltijd houden, hebben zij genoeg in elkaar. Jezus is vrolijk over Gods kind zoals een bruidegom over zijn bruid. Jezus verlustigt Zich in de genadeweldaden die Hij haar door Zijn Geest heeft gegeven. De Heere Jezus zegt van Zijn bruid: 'Er is geen gebrek aan u.' (Hooglied 4:7). De bruid is ook geheel tevreden met Jezus. 'Al wat aan Hem is, is gans begerlijk.' Het hier aanzitten aan het Heilig Avondmaal is een voorsmaak van het eeuwig aanzitten aan het Avondmaal van de bruiloft des Lams. Dan zal alles wat hier ten dele is volmaakt zijn. Dan verzadiging van vreugde voor Gods aangezicht.

Onbekeerden

U blijft dezelfde ondanks de preken en waarschu-

Openbaring 3:20c

wingen die tot u komen. De heerlijke dingen waar de tekst van spreekt kent u niet. "En u, onbekeerde en ongelovige avondmaalgangers, hebt u wel ooit gemeenschap met Christus geoefend tijdens het Avondmaal? Was het daar echt om te doen toen u aan het Avondmaal ging?... Hoe zult u ontkomen, als u op deze grote zaligheid geen acht geeft? Jezus wil u die nu nog schenken. Daarom staat Hij aan uw deur te kloppen, ook vandaag nog. Maar dan moet u wel naar Zijn stem horen en de deur open doen. Dan wil Hij binnenkomen in het hart van de meest hoogmoedige Laodiceër en avondmaal met hem houden. Ik hoop dat God het Zelf op uw hart drukt."

Kleinen

Ging uw hart open onder de prediking? Bent u aan het Avondmaal geweest uit gehoorzaamheid? Zou u met afblijven geen vrede hebben? "Hebt u met Jezus en Hij met u avondmaal gehouden?" Hebt u iets van Christus mogen genieten aan het Avondmaal? "Veracht de dag der kleine dingen niet, maar heb oog voor het meest geringe bewijs van genade."

Ingezonken

Bent u aan geweest met een ingezonken gemoed, zonder hart en gevoel? U luisterde niet genoeg naar datgene wat wordt aangeboden door Jezus in het Avondmaal. U moet voor de Heere in de schuld komen. "U moet uw leven verbeteren door nu op dit ogenblik gelovig en eerbiedig Christus aan te nemen. Als u gelooft, eet u en dan houdt u avondmaal met Jezus. Hiervoor hebt u niet direct het openlijke Avondmaal in de gemeente nodig. U kunt ook op een stille en eenzame plaats met Jezus avondmaal houden."

Gevorderden

U hebt dikwijls met de dierbare Jezus avondmaal mogen houden. Woord en sacrament zijn tot zegen. Dat geeft reden u klein en ootmoedig te maken. Me-fiboseth beleefde dat hij een dode hond was toen hij aanzat aan de tafel bij David. U was verblijd toen u de algenoegezamenheid, de geschiktheid en de gewilligheid van Jezus zag. Toen u zich aan Hem overgaf om door Hem gezaligd te worden heeft u Zijn liefde ondervonden. Uw hart werd aan het Avondmaal vervuld met rust, vrede en blijdschap. Er is verschil in trap en mate. Ontken niet wat de Heere Jezus aan u gedaan heeft. Maar bedenk ook dat de Heere vrij is in het geven van Zijn gaven. De volmaaktheid wordt voor de eeuwigheid bewaard.

Ds. A. van Heteren

Lezen in de brief aan de Hebreeën (23)

Bij het lezen van Hebreeën 9 vielen ons de vorige keer vooral de woordjes “hoeveel te meer...” [14] op. De bediening van Christus is zoveel uitnemender dan de dienst van tabernakel en tempel ooit. Dat bleek ons in heel wat aspecten. Dit keer lezen we de rest van het hoofdstuk, vanaf vers 15. Daarbij kunnen we maar aan enkele aspecten aandacht geven.

Vanaf dat 15e vers gaat de apostel het nog eens en met extra nadruk aanwijzen, hoezeer het nieuwe verbond het oude overtreft. Hij vat samen wat hij tot dusver schreef: “Daarom is Hij de Middelaar van het nieuwe testament...” Dat woord ‘testament’ zal hij nog diverse keren gebruiken [9: 16, 17, 20]. Het Griekse woord dat hij hier gebruikt (diathèkè), ontleent hij aan de Septuagint, de Griekse vertaling van het Oude Testament. Daar is het de vertaling van het Hebreeuwse woord voor verbond (berith). Maar dat begrip heeft meerdere betekenissen. Het wordt ook gebruikt voor “testament”, de laatste wilsbeschikking. Het is niet zonder reden dat onze Statenvertalers het hier dan ook met testament hebben vertaald. De verzen 16 en 17 passen daar ook heel goed bij: “Want waar een testament is, daar is het noodzaak, dat de dood van de testamentmaker tussenkome. Want een testament is vast in de doden, aangezien het nog geen kracht heeft wanneer de testamentmaker leeft.”

De heenwijzing naar het sterven van de Heere Jezus en de heilzame betekenis daarvan is duidelijk. Het verbond dat de Heere met Zijn kerk sloot, is tegelijkertijd een testament. Dat nieuwe verbond betreft een rechtsgeldige beschikking, een vast verbond dat gegrond is in de offerdood van Christus. Zo staat het op recht en waarheid pal, als op onwrikbare steunpilaren! De Testamentmaker Christus is de Erflater van zijn kerk. “Om haar als bruid te werven, kwam Hij ten hemel af. Hij was ’t die door Zijn sterven aan haar het leven gaf.” Een weldaad die door de offers van het oude verbond niet bewerkt kon worden. Op grond van de offerdood van de Zaligmaker is het nieuwe verbond van kracht geworden. Ik denk aan de woorden uit het avondmaalsformulier: “Hij heeft met Zijn dood en bloedstorting het nieuwe en eeuwige testament, het verbond der genade, besloten toen Hij zei: Het is volbracht!” Bij de dood van Christus heeft het eeuwige verbond van God rechtskracht ontvangen. Daar wijst de schrijver van de Hebreeënbrief ook op: “een testament is vast in de doden.” Dat wil zeggen: door het gestorte bloed van Christus, de Borg van Zijn kerk. Zonder offerbloed zal er geen vergeving zijn. Maar door Zijn offerbloed des te meer!

Tegen het slot van hoofdstuk 9 laat de apostel nog eens zien welk een overstelpende zaligheid er door het betere offer van Christus voor Zijn kerk verworven is. Welke schatten haar deel zijn. Hij noemt ze in vers 23: “de hemelse dingen zelve.”

Het eerste [24] is dat Christus voor hen het hemelse heiligdom is binnengegaan om voor Gods aangezicht te treden. In de oude bedeling was het een hoogtijdag

wanneer de hogepriester op de Grote Verzoendag het heilige der heiligen binnentrad om voor het volk verzoening te doen. Daarbij moest hij, onheilig mens-kind, de nodige afstand tot de hoogheilige God bewaren. Maar de Zoon van God is sinds Zijn hemelvaart in de onmiddellijke nabijheid van God. Om daar “te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons!” Let eens op dat laatste: voor ons. De Griekse tekst mag ook vertaald worden met “ons ten goede.” In de hemelse heerlijkheid treedt Hij voor de Zijnen in met een biddend pleidooi. Hij stierf niet slechts voor hen, maar Hij leeft voor hen, en als de Levende pleit Hij voor hen.

Vervolgens, in de verzen 25 en 26, wijst de schrijver erop dat de vrucht van het offer van Christus hierin ligt dat Hij daarmee de zonde van Zijn kerk heeft weggedaan. Ook in deze verzen ligt er een verwijzing naar de jaarlijkse Dag van verzoendag. Nogmaals: let op het cruciale verschil met toen. Elk jaar weer moest die Verzoendag plaatsvinden. En vooral: de offerande vond plaats met “vreemd bloed”, bloed dus van iemand anders, niet van de hogepriester zelf. Daarentegen heeft de grote Hogepriester van het nieuwe verbond éénmaal en dat met Zijn eigen bloed geofferd. Opvallend is dat de schrijver het hier heeft over “de zonde”, enkelvoud. Op veel andere plaatsen schrijft hij over “de zonden”, meervoud [bijv. 9: 28 en 10: 4]. Hier dus: “de zonde”. Dat is de schuldige en machtige realiteit van dé zonde, die de schepping heeft verdorven. Zij heeft nu haar onheilmacht verloren [Van der Meulen]. Ze is door dit unieke offer weggedaan. “In die dagen en te dier tijd, spreekt de Heere, zal Israëls ongerechtigheid gezocht worden, maar zij zal er niet zijn, en de zonden van Juda, maar ze zullen niet gevonden worden” [Jer. 50: 20]. Om Christus’ wil. Hoofdstuk 9 eindigt met een climax. De derde heils-weldaad wordt verwoord in de verzen 27 en 28. Het is de mensen gezet éénmaal te sterven – en daarna het oordeel. Dat hebben wij na onze diepe zondeval ervan gemaakt. Éénmaal zal ons aardse leven ten einde zijn, waarna we voor God zullen verschijnen en rekenschap afleggen. Maar voor de kerk des Heeren geldt er nog een ander “éénmaal”. Christus, die eenmaal geofferd is om de zonden van velen weg te nemen, Hij zal Zich op een andere dag openbaren, namelijk aan hen die Hem verwachten tot zaligheid. Hun hoop zal Hij niet beschamen. De garantie daarvan ligt in Zijn enige offerande.

Ds. J.M.J. Kieviet

DE BELIJDENISSEN VAN AUGUSTINUS (7)

- DE STAD, DE STUDIE EN DE SCHRIFT

Studeren in Carthago

In de vorige twee afleveringen ging het over Augustinus in zijn zestiende levensjaar. Inmiddels zijn we enkele jaren verder. We ontmoeten Augustinus in de grote stad Carthago, waar hij na een gedwongen 'tussenjaar' is gaan studeren.

Al aan het begin van boek III van de Belijdenissen maakt Augustinus duidelijk, dat er in Carthago allerlei verzoeken op hem afkomen: *'Ik kwam te Carthago en overal om mij heen rumoerden, als een kokende ketel, de ontterende liefdes'*. Spoedig zal Augustinus in deze onbeschermd omgeving ongehuwd gaan samenwonen. Daarnaast heeft het theater, met zijn goddeloze voorstellingen, een grote aantrekkingskracht op Augustinus.

De studie die Augustinus in Carthago volgt, is retorica of welsprekendheid. In deze studie leerde je vooral vijf dingen: Hoe je bouwstenen voor een toespraak moest vinden; hoe je die ordelijk een plaats moest geven in je betoog; hoe je de dingen op een goede manier moest verwoorden; hoe je een toespraak in je geheugen moest prenten, en tenslotte hoe je een betoog moest uitspreken.

In Augustinus' tijd was de retorica erg belangrijk, in de politiek, in de rechtszaal en ook in het culturele leven. Maar ook in onze tijd wordt nog dankbaar gebruik gemaakt van inzichten uit de klassieke welsprekendheid. Denkt u bijvoorbeeld aan het verdelen van een preek in drie punten. Die gewoonte is nog afkomstig uit de klassieke retorica.

Wijsheidzoeker

Terug naar Augustinus. Een van de boeken die hij voor zijn studie moet lezen, is de 'Hortensius' van Cicero. En dat boek brengt in het denken van de inmiddels achttienjarige Augustinus een grote verandering teweeg. In de 'Hortensius' spoort Cicero zijn lezers namelijk aan om de

wijsheid te zoeken. Daarbij gaat het hem niet om het aanbevelen van een bepaalde filosofische school, maar om de hoogste wijsheid. Wat Cicero schrijft, maakt op Augustinus zo'n diepe indruk dat zijn levensrichting beslissend verandert: *'Dat boek bracht een ommekeer in mijn gevoelens teweeg; het richtte mijn gebeden op U, Heere, en deed mijn wensen en begeerten veranderen... Met een ongelooflijke hartegloed ging ik naar de onsterfelijkheid van de wijsheid verlangen'*.

En op dit moment komt, in die grote stad met al haar goddeloosheid, Augustinus' christelijke opvoeding terug. Want in zijn gedachten brengt Augustinus de hoogste wijsheid direct in verband met God, met de Heere Jezus en met de Heilige Schrift. Daar heeft zijn moeder Monnica hem altijd op gewezen. Wat we hier zien, wordt vaker zichtbaar in Augustinus' leven: De Heere brengt iets van wat zijn moeder ooit over de Heere en Zijn Woord vertelde, in zijn herinnering terug. Laat het tot aansporing, bemoediging en gebed zijn van de moeders onder ons!

De Schrift

Augustinus grijpt naar de Bijbel. We kunnen het ons voorstellen: Een student is diep onder de indruk van een boek, dat hem bepaalt bij iets dat hoger is en verder reikt dan een aardse carrière. Het herinnert hem aan zijn christelijke opvoeding. Hij grijpt naar de Schrift en begint die te lezen.

Maar dan blijkt dat er voor het vruchtbaar lezen van Gods Woord nog iets anders nodig is. Augustinus knapt namelijk af op het lezen van de Bijbel. Dat zal wellicht te maken hebben gehad met de gebrekkige Latijnse vertaling, de zogenaamde *Vetus Latina*, die hij onder ogen kreeg. Maar vooral heeft het ook te maken met de inhoud. Voor de negentienjarige student lijkt de Bijbel vol van tegenstrijdigheden. Het ene gedeelte spreekt het andere tegen.

Lage ingang

Nu zijn er op het eerste gezicht inderdaad heel wat 'schijnbare tegenstrijdigheden' in Gods Woord. Maar juist als bij ons of onze jonge mensen, bijvoorbeeld in de studietijd, allerlei vragen rijzen op dit punt, mag ook van ons gevraagd worden, grondig studie te maken van de Bijbel. Wie zich grondig verdiept in Gods Woord, met behulp van zorgvuldige uitleggers, zal ontdekken dat heel wat 'schijnbare tegenstrijdigheden' als sneeuw voor de zon verdwijnen. Daarnaast is er de gouden regel van de Engelse schrijver J.C. Ryle: Als wij in de Bijbel tegenstrijdigheden of onjuistheden menen te vinden, moet dat ons juist klein maken omdat het ons onbegrip en onze onwetendheid onthult. Nergens in de Bijbel is God namelijk in tegenspraak met Zichzelf. We hebben de fout niet in de Bijbel te zoeken, maar bij onszelf.

Goed beschouwd ligt de oorzaak van Augustinus' moeite met de Bijbel nog dieper. Het is uiteindelijk hoogmoed die Augustinus ervan weerhoudt de Schrift met zegen te lezen. De Heilige Schrift is – zo schrijft de kerkvader treffend – namelijk *'iets wat op een bouwwerk lijkt waar de ingang laag, en de voortgang hoog is en dat behangen is met geheimenissen'*.

Denk bijvoorbeeld aan de Geboortekerk in Bethlehem. Wie ooit een bezoek aan die kerk heeft gebracht, weet dat die kerk een opvallend lage ingang heeft. Men moet zich klein maken, door de knieën gaan en zich bukken om toegang te krijgen tot dit monumentale kerkgebouw. Zo is het ook met Gods Woord. Alleen wie klein wordt en de knieën buigt, zal zegen ontvangen uit Gods Woord.

Ds. A.J.T. Ruis

Seksueel misbruik binnen geloofsgemeenschappen (2)

De schade van seksueel misbruik

Vanaf het eerste moment van het misbruik neemt de dader intrek in zijn (of haar!) slachtoffer. Er ontstaat een 'vaste verkering'. Dit betekent dat de dader een onuitwisbare afdruk achterlaat op de psyche van het slachtoffer.

Deze afdruk geeft zogenoemde 'introjecties' en 'projecties'. Introjecties zijn ideeën, gevoelens en gedachten over zich zelf, projecties zijn ideeën, gevoelens en gedachten over de ander. 'Ik ben vies, schuldig en zondig. Ik verdien het niet om van gehouden te worden, ik verdien het zelfs niet om te leven. Ik ben er voor het genot en de lust van een ander. Wat ik wil of vind, doet er niet toe' (introjecties).

'Niemand is te vertrouwen. Mensen zijn uit op mijn ondergang. Uiteindelijk is er niemand die echt van me houdt. Ik kan ook niet meer bekeerd worden want mijn seksuele schuld en zonde is te groot' (projecties).

Vanuit deze 'daderimprint' ontstaat er een grote aanpasser. Het slachtoffer gaat zich vanuit zijn introjecties aanpassen aan de omgeving. De eigen voorkeur is altijd ondergeschikt aan die van de ander. 'Wat ik wil of vind, doet er niet toe, het maakt mij niet uit, ik vind alles best, met mij kun je alle kanten op', is vaak wat we horen van slachtoffers.

Dit komt op alle terreinen van het leven terug. In school-, beroepsen partnerkeuze. Het nooit 'nee' zeggen kan leiden tot overbelasting en zelfs tot een burn-out. Het grote aanpassen trekt een wissel op relaties. Eigen autonomie ontbreekt als gevolg van het seksueel misbruik. Niet zelden trekt dit een dominante partner aan, waardoor er zelfs binnen het huwelijk kans is op herhaling van het misbruik. 'Verkrachting binnen het huwelijk' is iets wat we regelmatig binnen de praktijk terug horen.

Bevroren kind

Alle emoties die hiermee gepaard gaan, worden keurig weggewerkt in het 'bevroren kind': een relatief jong deel van de persoonlijkheid. Net zo jong als het eerste moment van het misbruik, toen de shock ontstond. Toen werd het bevroren kind gecreëerd. Emoties die té pijnlijk, moeilijk en heftig zijn, worden bevroren, anders zou het leven niet vol te houden zijn. Het bevroren kind wacht vaak lange tijd - vaak jarenlang - op toestemming om te ontdooien. Ontdooien kan

echter pas gebeuren op het moment dat er warmte komt. En die warmte komt nooit, in ieder geval niet zolang de dader door middel van introjecties en projecties greep blijft houden op het slachtoffer.

Gelukkig blijft er de drang tot leven. Dit zien we terugkomen in het 'spontane kind', dat ook onderdeel is van de schade. In het spontane kind zit humor, levensvreugde, spontaniteit en agressie. Echter, al deze dingen staan onder het beheer van de dader. Die bepaalt. Vandaar dat agressie verstoord is geraakt. Gezonde agressie mag er niet zijn. Het wordt weggestopt onder een laag van aanpassing. Soms knalt het er toch uit, is het niet tegen te houden. Dan is het echter schadelijk voor de ander. Vanuit de sterke drang tot leven, en dit ook ten volle willen ervaren, laat het spontane kind gedrag zien dat door de buitenwereld wordt bestempeld als roekeloos en onverantwoord. Van veel te hard rijden tot bungeejumpen en alles wat er tussen zit: ik wil voelen dat ik leef, want innerlijk voel ik me dood...

Onbegrepen en onopvallend

Slachtoffers gaan jarenlang in diepe eenzaamheid hun weg. Onbegrepen door zichzelf en de wereld om hen heen. Onopvallend in hun aanpassing, soms merkwaardig door het 'spontane kind', vaak afwezig in het 'bevroren kind'. Totdat... Totdat wat? Totdat er een moment komt waarop de zaken aan het licht moeten gaan komen. Misschien wel door het lezen van een artikel als dit. Door het horen van een misbruik-verhaal van een ander, doordat je gaat trouwen, door de getuigenverklaring van een ander. Doordat je bent vastgelopen en je jezelf hebt gemeld bij een therapeut. Dan volgt een lange weg van herstel, onder Gods zegen, waarbij de focus ligt op het wegsturen van de dader uit jezelf.

info@praktijkdenUijl.nl
Tel. 010-7411411

Toen Ik u voorbijging (1)

Het is nu tijd om een vraag over Ezechiël 16 te behandelen. Voor ik u de vraag noem geef ik eerst een korte inhoudsopgave van dit lange hoofdstuk uit deze oude profetie. Zodoende zullen we de vraag beter begrijpen.

Ezechiël 16 geeft ons een vrij uitgebreid en zeer aangrijpend verslag van trouw en ontrouw. Huwelijksontrouw. Een geschiedenis van Gods trouw aan de ene kant en van grote ontrouw van Israël, Zijn bruid, aan de andere kant. De geschiedenis begint met een baby, een klein meisje, dat naakt en onbeschermd buiten ligt onder de gloeiende zon. Het kind is zojuist geboren, gezien het geboortebloed. Dan komt er een man langs die zich over dat arme kind ontfermt. Hij verzorgt het kind en als het een jonge vrouw geworden is huwt hij haar.

Dat is in grote lijnen de geschiedenis. God Zelf vertelt ons deze geschiedenis en verklaart tevens alles. Bij dat kind moeten we denken aan het volk Israël, zoals het was in het begin. Klein en onaanzienlijk. Door velen veracht. Maar God de Heere ontfermde Zich over dat ellendige kind, het 'volkje Israels'. Hij zorgde voor het volk, het volk groeide, werd door de Heere verlost uit slavernij en God vernieuwde het verbond dat Hij in het begin al had opgericht, met Abraham, de aartsvader van het volk. God sloot als het ware een huwelijksverbond, een trouwverbond. Hij gebruikt het beeld van een huwelijk tussen man en vrouw.

Wat Ezechiël 16 zo aangrijpend maakt, is dit: dat de trouw van de Heere, Israels 'Man', wordt veracht en vergeten en dat Zijn bruid, Israël, met andere mannen aanpakt. Haar hele bestaan wordt gekenmerkt door ontrouw, hoererij en liefdeloosheid. Een aangrijpend beeld dat wellicht een beetje wordt aangevoeld door mensen die zich verlaten en gekwetst weten door hun eigen man of vrouw die besloot met een ander door het leven te gaan. Het zal ook wel enigszins gevoeld worden door ouders, die, ondanks zorg en liefde aan hun kind besteed, het moeten meemaken dat hun bloedeigen kind niet meer naar hen omkijkt. Nu is er bij ons mensen al gauw sprake van schuld en tekort. Maar het schrijnende in Ezechiël 16 is dat de Bruidegom, de Heere nooit enige aanleiding heeft gegeven aan Zijn bruid, Israël, dat zij Hem zou verlaten. Integendeel. Als er een ding duidelijk is in dit hoofdstuk dan is het wel dit dat de uitdrukking: waar twee kijven, hebben twee schuld, absoluut niet opgaat. De schuld wordt geheel en al alleen bij het ontrouwe Israël gelegd.

Denk bijvoorbeeld aan de woorden uit Micha 6:3 "O mijn volk, wat heb Ik u gedaan en waarmede heb Ik

u vermoed? Betuig tegen Mij". Dat wordt duidelijk als we teruggaan naar het begin van het hoofdstuk. De vraag die we moeten bespreken gaat namelijk over de verzen 6 en 8: "Als Ik u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed", vers 6, en "Als Ik u nu, nu, voorbijging", vers 8. Gaat het hier over een tweërlei voorbijgaan en wat is het verschil? Het is inderdaad zo dat die man twee keer voorbij komt, eerst om de kleine baby te verzorgen en daarna om haar te huwen. God verscheen aan Zijn volk Israël in het begin, toen Abraham nog in het heidendom leefde en ontfermde zich over hem, en later, toen het volk groot geworden was en God bij de Sinai in het huwelijk trad met het volk: Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het diensthuis verlost heeft. En wat is nu Gods aanklacht tegen Israël? Dat ze zowel Gods ontfermende liefde heeft veracht, als ook Zijn trouwe zorg voor het volk later. Goddelijke ontferming en goddelijke zorg en bemoeienis is ten enenmale veracht en verworpen. Dus, als ik u nu, nu voorbijkwam (nu een groot volk geworden zijnde) en Mijn liefde tot u bekend maakte...

Wat is Gods bedoeling met deze beschuldiging? Om aan te tonen dat het volk Hem diep gekwetst en beledigd heeft in Zijn verkiezing van Israël en Zijn zorg voor dat volk en Zijn heerlijke beloften aan dat volk. Opdat de bruid zich gaat schamen, vers 63. Opdat het volk een walg zou krijgen van zichzelf, Ezech. 36:31. Het doel van de Heere is dus niet om Zijn bruid vaarwel te zeggen en te verlaten. Maar om de bruid tot inkeer te brengen. Om de bruid in de schuld te brengen. Opdat er een wederkeer kome! Er liggen duidelijke, geestelijke lessen in dit hoofdstuk waar ik nog mee verder zal gaan.

Ds K Hoefnagel

De geschiedenis van het heil

Jonathan Edwards (1703-1758) heeft de geschiedenis van het heil beschreven zoals dat nog niet eerder gebeurd was. Hij volgt de Bijbelse heilsgeschiedenis en verdeelt die in drie perioden: 1. Van de val tot de menswording van Christus. 2. De tijd van de vernedering van Christus. 3. Van Christus' opstanding tot het einde van de wereld. Het gaat niet alleen om persoonlijke verlossing, maar om het totale verlossingsplan van God. Ook de toekomst van Israël heeft hierin een plaats. De Heere zal de hele schepping verlossen. Het boek gaat terug op een serie preken die in 1739 gehouden zijn. Veel christenen in onze tijd kennen de grote verbanden in de Bijbel niet meer. Ze leven bij dagboekstukjes en dagteksten. Ook voor hen is het goed kennis te nemen van de inhoud van dit boek om de grote lijnen te zien in de geschiedenis van het heil.

Van de val tot de menswording van Christus

Edwards schrijft dat het Gods plan was al de verwoestingen van de val volkomen te herstellen door Zijn Zoon. We lezen op blz. 35 "Door de val was de ziel van de mens verwoest. De natuur van de mens was verdorven en vernietigd en de mens werd dood in de zonden. Het was Gods plan de ziel van de mens te herstellen, om hem weer levendig te maken en in de bekering het beeld van God te herstellen. Om hem te herstellen in heiligmaking en hem te volmaken in heerlijkheid. Ook het lichaam van de mens was verwoest en door de val aan de dood onderworpen. Het was Gods plan om het uit dit verderf te herstellen. Niet alleen om het te verlossen van de dood in de wederopstanding, maar ook om het van de sterfelijkheid zelf te verlossen door het gelijkvormig te maken aan het verheerlijkte lichaam van Christus." Maar daar gaat het niet alleen om. De Heere zal hemel en aarde herstellen. Het zal worden een nieuwe hemel en een nieuwe aarde waarop gerechtigheid wonen zal.

De tijd van de vernedering van Christus

In dit tweede deel gaat het over de menswording van Christus. Christus heeft de verlossing verworven door Zijn lijden en gehoorzaamheid. De vele offers die gebracht werden in de eerste periode van de val tot de menswording van Christus hebben geen verlossing verworven. Na de opstanding van Christus hoefde de zaligheid niet meer verworven te worden, die was verworven. Christus is mens geworden om de verlossing te verwerven en heeft ook daadwerkelijk de verlossing verworven. Op blz. 204 lezen we dat de menswording van Christus een grotere en wonderlijkere zaak was dan ooit was geschied. Edwards berispt het ongeloof en het onverschillig verachten van de zaligheid. Hij bemoedigt belaste zielen om op Christus te vertrouwen voor de zaligheid. We lezen op blz. 247 "Zijn uw zonden veel en groot? Alle dingen zijn gereed. Door Christus is genoeg ge-

daan om hun vergeving te verwerven. Van uzelf is er geen gerechtigheid nodig om vergeving en rechtvaardigmaking te verkrijgen. Nee, u mag vrij komen, zonder prijs en zonder geld. Want er is zo'n vrije en genadige uitnodiging tot u gekomen, die zegt: Kom. Kom, zo naakt als u bent. Kom als een arme veroordeelde misdadiger. Kom, en werp uzelf neer aan de voeten van Christus, als een terecht veroordeelde en gans hulpeloze in uzelf. Hier is een volkomen zaligheid door Christus tot stand gebracht. Die wordt u door Hem aangeboden. Kom en neem die aan – en word behouden."

Van Christus' opstanding tot het einde van de wereld

De opstanding van Christus en de hemelvaart waren noodzakelijk om de verworven verlossing toe te passen. De christelijke Kerk verkeert volgens Edwards achtereenvolgens in twee staten: de lijdende staat van de Kerk en de staat van vrede en voorspoed. Dan komt de tijd van de grote afval, een tijd van sterke bedreiging voor de Kerk door haar vijanden. De volkomen verlossing zal komen door de wederkomst van Christus. We lezen op blz. 384 "Wanneer de wereld zich vermaakt in zijn goddeloosheid en de heilige stad is omsingeld en op het punt staat om verlost te worden. Wanneer de Kerk in zo'n grote engte gebracht is, zal de heerlijke Verlosser verschijnen." Dat zal tot verschrikking zijn van al de vijanden van Christus, maar voor de Kerk van Christus zal het heerlijk en verblijdend zijn. De gehele kerk zal volkomen en voor eeuwig bevrijd zijn van alle vervolging en overlast van goddeloze mensen en duivelen. We lezen op blz. 389 "Nu zullen alle leden van de Kerk niet alleen bijeenvergaderd zijn, maar zij zullen allen bijeenvergaderd zijn onder hun Hoofd Christus, in Zijn onmiddellijke heerlijke tegenwoordigheid, om nooit meer van Hem gescheiden te worden. Dit is tot nu toe nog nooit geschied."

Ds. A. van Heteren.

N.a.v. Jonathan Edwards, De geschiedenis van het heil, gebonden, 422 blz., € 29,95, uitgeverij De Banier, Apeldoorn, Puriteinse Klassieken deel 11, vertaling Jan Zeeman, ISBN 978 90 8718 5985.

Octavius Winslow, Lof Uit Kindermonden, Het leven van Elizabeth Linn en Elizabeth Aitchinson, gebonden, 173 blz., € 13,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 6098.

Dit boek gaat over twee meisjes die regelmatig een Bijbelklas (een soort zondagsschool) bezochten in Edinburgh. De bekende evangelist William C. Burns (1815-1868) gaf hier onderwijs uit de Bijbel wat door de Heere in de jonge levens van de twee meisjes gezegend werd. Octavius Winslow geeft enige praktische aanwijzingen voor het onderwijs in de Bijbelklas. Tenslotte volgt een bijdrage van Laurens van der Tang: 'William Burns en de zondag.'

Peter Dirksen, Troost voor jou, De Catechismus eenvoudig uitgelegd, gebonden, 168 blz., €13,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 332 3136 3,

De auteur is schoolleider van de reformatorische Rehobôthschool in Geldermalsen. Dit boek is een hulpmiddel voor basisschoolleerlingen om de Catechismus beter te gaan begrijpen. Bij elke zondag is een voorbeeld opgenomen uit het dagelijkse leven en een Bijbelgedeelte. Elke zondag besluit met drie vragen om verder over na te denken.

Ds. H. Brons, Zie Christus' liefde rijk en vrij, gebonden, 113 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 5848.

Ds. Brons vertaalde een aantal liederen (hymnes) uit een liederenbundel die de Engelse baptistenpredikant William Gadsby (1773-1844) in 1814 uitbracht. Gadsby verzamelde liederen van anderen en voegde zelf ook liederen toe. Later is de bundel nog verder uitgebreid, het laatst door J.C. Philpot. Zelf zijn we in het bezit van de Engelse bundel. Het nu verschenen boekje kan een eerste kennismaking zijn met de rijke inhoud van deze liederen.

Nella Verschuur, Brood-nodig, gebonden, 151 blz., € 7,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn in samenwerking met Stichting Bethlehem, ISBN 978 90 8718 5831.

Dit boekje is geschreven voor kinderen vanaf 8 jaar en is bedoeld om kinderen duidelijk te maken dat zending en evangelisatie in de Bijbel geboden zijn. De Stichting Bethlehem bedrijft zending en evangelisatie in Zuid-Afrika. Het boekje is geschikt om te gebruiken in het gezin, in de klas of bij kinderactiviteiten in de kerk.

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 24 februari 2022. Kopij graag binnen donderdag 10 februari 2022.

Meerkerk

Ds. W.E. Klaver mag nu verbonden zijn aan de gemeente van Meerkerk. Dat is verblijdend voor kerkenraad en gemeente. We wensen ds. Klaver van harte Gods zegen toe. De Heere zij met hem en met zijn gezin in alle veranderingen die er gekomen zijn.

Verjaardagen

Ons oud- voorzitter ds. M.C. Tanis mocht de leeftijd van 93 jaar bereiken. Ons oud- bestuurslid ds. P. den Butter mocht 84 jaar worden. We wensen beide Gods onmisbare zegen toe in hun nieuwe levensjaar met allen die hen lief en dierbaar zijn.

Prinses Beatrix

Prinses Beatrix mocht 84 jaar worden. De Heere zij met haar in alle opzichten bij het klimmen der jaren.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341-565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kievit

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 30,- per jaar.
Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 36,- per jaar.
Advertentietarieven op aanvraag.
Contactadres Canada:
D. Kleinjan Tel. 905-627-8556
mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Ds. J.T. Doornenbal, Zijn goedheid kroont de jaargetijden, gebonden, 45 blz., € 9,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3132 5. In dit boek staat op de linkerpagina steeds een schilderij afgebeeld en op de rechterpagina een klein stukje tekst van ds. Doornenbal. We lezen op blz. 33 over 'Lentetijd': "Maar er is in het geestelijke leven ook een lentetijd, als het nieuwe leven in het hart gewerkt wordt, de liefde Gods erin wordt uitgestort door de Heilige Geest en Christus gekend wordt als Borg en Zielenbruidegom. Of als, na tijden van verlating, het leven weer vernieuwd wordt op Gods tijd. Dan is 't: 'Want zie, de winter is voorbij; de plasregen is over, hij is overgegaan. De bloemen worden gezien in het land, de zangtijd genaakt en de stem van de tortelduif wordt gehoord in ons land.'"

C. de Bode, Onderzoekt de Kerkgeschiedenis, Kijk-, lees- en puzzelboek bij de kerkgeschiedenis, deel 2, paperback, 92 blz., € 15,95, Uitgeverij De Ramshoorn, Goes, ISBN 9789461151995. De tekst is geschreven door C. de Bode en M.J. Ruissen. Schilderijen van Henk van den Brink zijn opgenomen. Puzzels vormen de afsluiting van elke les. Het is geschreven voor groep 7 en 8 van de basisschool.

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

**UW ADVERTENTIE
IN KLEUR?***

Neem contact
op met de
administratie!

** Alleen mogelijk op de achterzijde.*

